

Uiharnik

GLASILO DELOVNE ORGANIZACIJE LESNA SLOVENJ GRADEC - GOZDARSTVO IN LESNA INDUSTRIJA N. SOL. O.

LETO XII. — STEVILKA 2

FEBRUAR 1979

POŠTINA PLAČANA

NOVI PROIZVODNI PROSTORI V TOVARNI POHIŠTVA PAMEČE



Začetek gradnje nove proizvodne hale — prvi steber

Temeljna organizacija Tovarna pohištva Pameče je ena izmed večjih TOZD Lesne, saj trenutno zaposluje že 276 delavcev. Proizvodni prostori niso več zadostovali potrebam proizvodnje, zato so jeseni leta 1977 začeli razmišljati o razširitvi tovarne v Pamečah. V začetku leta 1978 so takoj pristopili k izdelavi projektov, v mesecu juniju 1978 pa so že pričeli z operativnimi gradbenimi deli za nove proizvodne prostore. Koncem novembra 1978

so zaključili s proizvodnjo in takoj pričeli montirati stroje v novih prostorih. Montažna dela so zaključili do 15. januarja letos in začeli s poizkusnim obratovanjem.

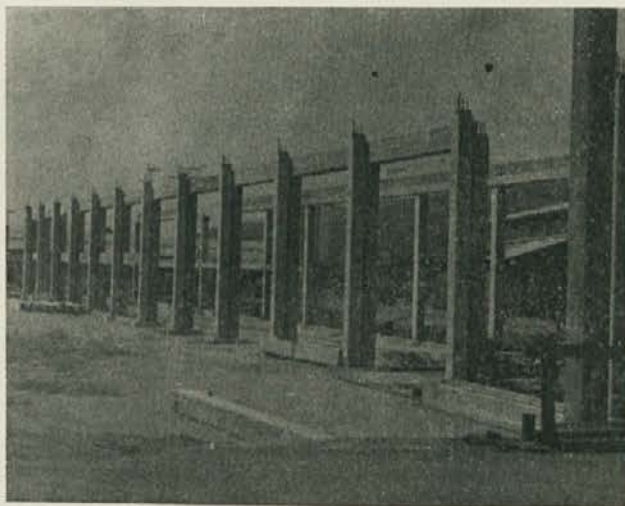
V teh prostorih bodo delali že ustaljene proizvode — vratne podboje, rolo omarice, priprava furnirskih listov za TP Prevalje, na novo pa bodo začeli delati pohištvene elemente.

Delavci so nekaj časa s pomisleki spremljali gradnjo novega objekta. Niso mogli verjeti, da bodo dela v tako kratkem času gotova. Sedaj so zelo zadovoljni, saj bodo delovni pogoji v novih proizvodnih prostorih lažji, odpadlo bo precej nepotrebnega transporta, sama proizvodnja pa bo dosti bolj racionalna.

S proizvodnjo v novih pogojih bo uveden tudi nov način družbene prehrane in rasporeditev delovnih odmorov. Organizirali bodo dve desetminutni tehnološki pavzi in malico. Predvidoma bo prva tehnološka pavza ob 7. uri zjutraj. To bo čas za razdeljevanje jutranjega obroka na delovnem mestu. Druga tehnološka pavza bo predvidoma ob 12. uri, vmes pa bodo organizirali še čas za malico. Med pavzami delavec ne bo smel zapuščati delovnega mesta.

Podrobneje o namenu in načinu proizvodnje v novih proizvodnih prostorih v TP Pameče bomo še poročali.

I. R.



Dela hitro napredujejo

ZAKAJ ZATIŠJE V DELU KONFERENCE SINDIKATA

Po dolgem času je predsednik konference osnovnih organizacij sindikata Lesne zopet sklical sejo članov konference. Povabljeni so bili tudi vsi sekretarji osnovnih organizacij ZK in predsedniki OO ZSMS temeljnih organizacij Lesne. Res da je bila udeležba vabljenih nezadovoljiva, zato pa so bile razprave na posamezne točke dnevnega reda dokaj razgibane.

Stalno povdarjamo, da je Lesna ena izmed največjih delovnih organizacij v koroški krajini. Ena izmed njenih posebnosti pa je tudi dislociranost temeljnih organizacij, ki so nameščene v vseh štirih občinah. Ravno zaradi te specifičnosti in zato, da bi sindikati lažje delali, da ne bi stalno prihajalo do nasprotujočih si stališč pri reševanju problemov, ki so skupnega pomena za celotno delovno organizacijo, so ustanovili konferenco osnovnih organizacij sindikata. Način dela konference so bile seje in sestanki, ki jih je vodil predsednik konference. Praksa je pokazala, da so bile najbolj plodne in učinkovite seje takrat, ko so se sestale vse družbenopolitične organizacije skupaj, zato je v preteklem letu postal tak način dela družbenopolitičnih organizacij že pravilo. Gradivo za seje je pripravljala sekretar DPO in hkrati opravljal vsa administrativna dela za organe družbenopolitičnih organizacij. Z ukitvijo sveta ZK Lesne, kot povezovalnega in izvršilnega organa OOK, so se člani konference sindikata še nekajkrat sestali. V drugi polovici lanskega leta pa je postalo tudi prosto delovno mesto sekretarja DPO. Naloge in opravila sekretarja DPO so bile objavljene, vendar pa izmed prijavljenih kandidatov nihče ni bil izbran.

Verjetno bomo morali prav tukaj iskati vzrok za neaktivnost konference sindikata, saj je nemogoče, da bi predsednik konference sam pripravljala gradivo za seje, pisal zapisnike in opravljal še vsa druga dela,

ki mu jih nalaga funkcija predsednika, poleg tega pa mora opravljati še svoje redne naloge in opravila.

Vprašanje je, kdo bo prevzel odgovornost za nastalo stanje ali bodo to družbenopolitične organizacije ali bomo krivca iskali izven teh organizacij. Kakor koli, problem je nujno treba čimprej rešiti.

Ustava in zakon o združenem delu nalagata delavcem pravico, dolžnost in odgovornost odločanja o gospodarjenju njihove delovne ali druge organizacije. Da pa bodo delavci lahko to svojo funkcijo opravili, morajo biti seznanjeni z rezultati gospodarjenja delovne organizacije v preteklem letu. Na osnovi teh bodo načrtovali razvoj svoje organizacije za prihodnje leto.

Člani konference sindikata Lesne so se dogovorili, da bodo razprave o zaključnem računu naše delovne organizacije potekale v vseh temeljnih organizacijah na enak način.

Direktorji temeljnih organizacij morajo pripraviti do 30. januarja obsežna poročila o gospodarjenju TOZD. Ta poročila bodo ocenili izvršni

odbori OOS in jih dali v razpravo sindikalnim skupinam. Ko bodo te razprave končane (predvidoma koncem meseca), bodo izvršni odbori OOS zbrali predloge, ki jih bodo obravnavali na zborih delovnih ljudi, nato pa se bodo sestali delavski sveti TOZD, ki naj bi ugotovili ali bodo zbori zaključne račune sprejeli.

Pri obravnavi zaključnih računov se morajo delavci pogovoriti tudi o tistih stvarih, ki botrujejo dobrim oz. slabim rezultatom poslovanja. To so: število izostankov z dela zaradi bolezni, kakšno je zaposlovanje ali je bil upoštevan tudi samoupravni sporazum o minimalnih standardih, kakšna je produktivnost dela itd.

Člani konference so razpravljali tudi o pogojih letovanja delavcev v naših počitniških domovih. Ponovno so ugotovili, da so usluge v naših domovih dražje, kot pa nam jih lahko nudijo druge turistične delovne organizacije. Sčasoma bo nastal tudi problem pomanjkanja ležišč v naših domovih v času letnih dopustov, ker bo večina TOZD organizirala kolektivne dopuste. Ta problem bo

treba rešiti z razširitvijo domov ali pa iskati dodatna ležišča drugod. Predvsem pa bo treba pravočasno in na primeren način objaviti vse pogoje letovanja. To je bil sklep konference.

Pod tretjo točko dnevnega reda so člani konference sindikata Lesne obravnavali kriterije za dodelitev regresa za letni dopust. Dogovorili so se, da bodo v vseh TOZD upoštevali enotne kriterije:

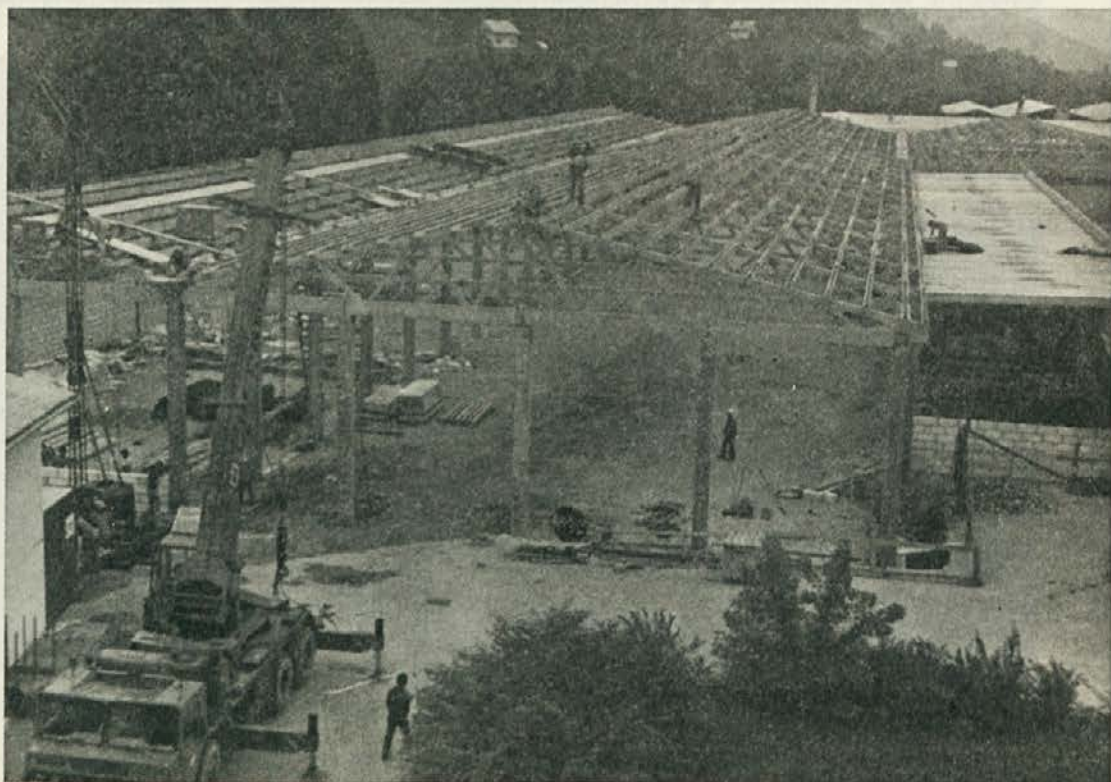
1. delavci, ki prejemajo otroški dodatek — 1.850,00 din + 15 %,

2. delavci, ki ne prejemajo otroški dodatek — 1.650,00 din + 15 %.

Obravnavali so tudi vzroke za upadlo dejavnost na področju športa in rekreacije v Lesni. Ugotovili so, da je glavni vzrok pomanjkanje finančnih sredstev, nato pa so s sklepom potrdili tov. Tuš Draga za koordinatorske športnih iger Lesne.

Naslednja seja konference sindikata Lesne bo, ko bo rešeno vprašanje sekretarja DPO.

I. R.



Betonska konstrukcija dobiva svojo obliko

8. februar - Prešernov dan



Kot potomec starodavnega, delovnega in nadarjenega kmečkega rodu iz Vrbe pri Bledu, se je 3. decembra 1800 rodil France Prešeren. Sorodniki, duhovniki, so mu omogočili šolanje v normalki v Ribnici in v Ljubljani, v latinski šoli. Na Dunaju je nadaljeval filozofske in juristične študije. Elementarna nadarjenost, čut za pravičnost, upornost, občutljivost za lepoto in ritmičnost besed, izredna literarna in filozofska izobrazba so povzročili, da si je Prešeren poleg pravniškega poklica izbral tudi pesniški poklic.

Nepremagljiva ukaželnost ga je iz tihega vaškega okolja gnala v razgibano mesto. Neprekosljiv čut za pravičnost in lepoto, posebno žensko, je bil bistvenega pomena za njegove umetniške genialnosti in izvir globokih življenjskih razočaranj. Ljubljena žena ga je vzpodbujala k pesniškemu ustvarjanju, da srce »od bolečin molčati dalj ne more!« Kot pesnik je izhajal iz domače tradicije, vendar je zelo dobro poznal Homerja, Sofokleja, Ovida... S čudovitim prevodom Bürgerjeve »Leonore« je stopil v program razsvetljenske dobe.

Prevod razodeva pesnikovo usvarjalno moč, ki v mehkejši onomatopoiiji celo prekaša izvirnik. Posebnega pomena je balada »Povodni mož«. V primerjavi z Leonoro je ta lahkotnejša, neugnanost mlade zapeljivke je spojena z elementarno močjo vode. Nove poteze in pesniško moč razkrije Prešeren v elegiji »Slovo od mladosti« (1830). Za prvo čisto ljubezensko izpoved v ciklični obliki si je izbral venec sedmih orientalskih gazel. Rad je pesnil v antični obliki, pisal pa je tudi enotne, iz celote vlite sonete. V »Sonetnem vencu« je Prešeren konec leta 1833 ali v začetku leta 1834 ustvaril višjo podobo življenja in umetniškega hotenja. Vodilno misel ljubezni do Julije, ona je začetek in konec njegovega hrepenenja, je najlepše prikazal v tej obliki. Obenem je samo tako lahko prikazal zvezo med erotično in domovinsko ljubeznijo. Prepletanje čustev, misli, pričakovanj in bojzani je razporedil tako, da si posamezni soneti vsebinsko in idejno odgovarjajo. 8. sonet je vrh pesnitve in prikazuje podobo tragične slovenske zgodovine.

SONETNI VENEC

8

*Vihárjev jeznih mrzle domačije
bile pokráj'ne naše so, kar, Samo,
tvoj duh je zgrnil, kar nad tvojo jamo,
pozabljeno od vnukov, veter brije.*

*Oblóžile očetov razprtije
s Pipinovim so jarmom sužno ramo;
od tod samo krvavi punt poznamo,
boj Vitovca in ropanje Turčije,*

*Minúli sreče so in slave časi,
ker vredne dela niso jih budile,
omolknili so pesmi sladki glasi.*

*Kar niso jih zatrlé časov sile,
kar raste rož na mladem nam Parnasi,
izdíhljaji, solzé so jih redile.*

(8 sonet)

Prešernova lirika je delovala kot revolucija, ki je šele omogočila nadaljni razvoj slovenskega slovstva in kulturnega življenja.

Od svojega prijatelja Čopa se je poslovil z žalostinko »Dem Andenken des Matthias Čop«. V mračnih mesecih po Čopovi smrti je napisal pesnitev »Krst pri Savici«. V duševni stiski so nastali »Sonetje nesreče«. Smrt mu je edina prijateljica. Kogar sovraži sreča, tega ljubi smrt... Tak človek ne doživlja več »strahu in upanja ljubezni« in je zato neobčutljiv za božanje in udarce usode. Z vencem »Sonetje nesreče« je Prešeren postal ne le največji, temveč tudi prvi moderni pesnik svojega naroda.

V pesmih, kot so: Ribič, Prosto srce, Pevcu je opeval vdanost življenju ne glede na trpljenje in žrtve, ki jih življenje zahteva od vsakega človeka, posebno še od pesnika. V sozvočju »Ribiča« in »Prostege srca« ter samogovora »Pevcu« je to boleče spoznanje upodobil z vso pesniško lepoto. Zavedal se je, da je njegova pesniška naloga v upodabljanju boja med »pekлом in nebom« v lastni duši.

(pesem: Pevcu)

PEVCU

*Kdo zna
noč temno razjasnit', ki tare duha!
Kdo ve
kragulja odgnati, ki kljuje srce
od zore do mraka, od mraka do dne!
Kdo uči
izbrisat' 'z spomina nekdanje dni,
brezup prihodnjih odvzet' spred oči,
praznoti ubežati, ki zdanje mori!
Kako
bit' hočeš poet in ti pretežko
je v prsih nosit' al' pekel' nebo!
Stanú
se svojega spomni, trpi brez miru!*

Leta 1848 je Prešeren uredil »Poezije«. Mogočne sklepne akorde k Poezijam, ki žal zaključujejo njegovo pesniško ustvarjanje, predstavljata baladi »Neiztrohnjeno srce« in »Prekop«. Pesnikovo srce, simbolni organ njegovih zapetih in zamolčanih pesmi v baladi »Neiztrohnjeno srce«, ne more strohniti v zemlji, dokler se razkosano ne združi z vesoljno naravo, ki ga je navdihnila s pesmimi.

V globoki duševni krizi, jeseni 1848, si je poskušal vzeti življenje. Kmalu nato je na smrt zbolel zaradi srčne vodenice in se kljub zdravniški negi in novo prebujenji volji do življenja po velikem trpljenju za vedno poslovil 8. februarja 1849.

Sele po njegovi smrti je najboljši del slovenskih izobražencev spoznal, da mu je Prešeren kljub nesrečnemu in na videz izgubljenemu življenju skoval duhovno orožje za boj, kjer naj bi Slovenci dokazali, da smo individualen narodni organizem, ki je sposoben tekmovali v kulturni tekmi z drugimi narodi.

M. Klemenšek

OBRAVNAVALI IN SKLEPALI SO

Vse temeljne organizacije so v času od 15. decembra 1978 do 15. januarja 1979 obravnavale in sklepale:

— obravnavali in sprejeli so statut interne banke Lesne Slovenj Gradec in imenovali podpisnika statuta,

— obravnavali so osnutek statuta medobčinske gospodarske zbornice za Koroško,

— določili so vrednost obračunske točke za mesec december 1978,

— obravnavali in potrdili so rezultate poslovanja posamezne temeljne organizacije in delovne organizacije kot celote za 10 mesecev 1978,

— obravnavali in sprejeli so pravilnik o inventuri,

— obravnavali in potrdili so osnutek samoupravnega sporazuma o združevanju kmetov in delavcev v temeljno organizacijo kooperantov (samo temeljne organizacije kooperantov),

— obravnavali in potrdili so statute temeljne organizacije kooperantov gozdarstva (samo temeljne organizacije kooperantov),

— seznanjeni so bili z doseženo proizvodnjo v mesecu decembru 1978,

— potrdili so plan proizvodnje za mesec januar 1979.

POSAMEZNE TEMELJNE ORGANIZACIJE SO OBRAVNAVALE ŠE:

TOZD GOZDARSTVO RADLJE

Dne 27. 12. 1978 — delavski svet

— obravnavali in potrdili so predlog samoupravnega sporazuma o temeljnih planov ekonomskih odnosov s tujino do leta 1980 in samoupravni sporazum o merilih, pogojih, načinih in postopkih za doseg dogovorjenega obsega uvoza blaga in storitev ter odliva deviz za leto 1979,

— obravnavali so predlog samoupravnega sporazuma o izločanju dela sredstev stanovanjskega prispevka za finansiranje izgradnje omrežja komunalnih objektov in naprav Samoupravnih interesnih skupnosti občine Radlje ob Dravi ter ga niso sprejeli.

TOK — GOZDARSTVO SLOVENJ GRADEC

Dne 22. 12. 1978 — zbor delegatov

— obravnavali in potrdili so samoupravni sporazum o spremembi zadržanih cen gozdnih sortimentov iz leta 1978,

— obravnavali so aneks št. 2 k samoupravnim sporazumom o temeljnih planov za obdobje 1976—1980, za leti 1979 in 1980 Samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti v občini Slovenj Gradec.

TOK — GOZDARSTVO RADLJE

Dne 23. 12. 1978 — zbor delegatov

— obravnavali in sprejeli so Resolucijo o politiki izvajanja družbenega plana občine Radlje ob Dravi za obdobje 1976 do 1980 ter družbeni plan občine Radlje za obdobje 1976 do 1980,

— obravnavali so samoupravni sporazum o združevanju sredstev za zagotovitev materialne osnove za delo Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino ter ga niso sprejeli.

TOK — GOZDARSTVO RAVNE

Dne 20. 12. 1978 — zbor delegatov

— obravnavali in potrdili so osnove plana temeljne organizacije za leto 1979.

TOZD ŽAGA MISLINJA

Dne 3. 1. 1979 — delavski svet

— potrdili so predlog o prevzemu ustanovnega deleža za LTH INTERNATIONALE HANDELSBANK A. G. FRANKFURT/MAIN.

Dne 17. 1. 1979 — delavski svet

— obravnavali in potrdili so samoupravni sporazum o oblikovanju in uporabi prihodkov ter razporejanju dohodka v Temeljni koroški banki Slovenj Gradec,

— potrdili so predlog za prenehanje delovanja Poslovnega združenja »LES« Ljubljana in za ustanovitev Splošnega združenja lesarstva Slo-

venije in predlog kandidatov za delegata in namestnika delegata v skupščino Splošnega združenja lesarstva; v izvršni odbor Splošnega združenja lesarstva Slovenije so evidenciali Potočnik Toneta, dipl. inženir gozdarstva.

TOZD ŽAGA OTIŠKI VRH

Dne 3. 1. in 10. 1. 1979 — delavski svet

— potrdili so rebalans plana in vesticij za leto 1978,

— potrdili so predlog o prevzemu ustanovnega deleža za LHB INTERNATIONALE HANDELSBANK A. G. FRANKFURT/MAIN,

— obravnavali so samoupravni sporazum o temeljnih plana razvoja letališke mreže SRS za obdobje 1976—1980 ter ga niso sprejeli.

TOZD ŽAGA VUHRED

Dne 3. 1. 1979 — delavski svet

— obravnavali so samoupravni sporazum o temeljnih plana razvoja letališke mreže v SRS za obdobje 1976—1980 ter ga niso sprejeli,

— potrdili so predlog o prevzemu ustanovnega deleža za LHB INTERNATIONALE HANDELSBANK A. G. FRANKFURT/MAIN.

TOZD TOVARNA POHIŠTVA PAMEČE

Dne 19. 12. 1978 — delavski svet

— obravnavali in potrdili so samoupravni sporazum o planskem in poslovnem sodelovanju z dne 5. 12. 1978, sklenjen med delovno organizacijo

SLOVENIJALES — lesna in pohištena industrija Radomlje in Lesno Slovenj Gradec — TOZD Tovarna pohišstva Pameče (v imenu in za račun TP Prevalje, TSP Radlje ob Dravi, TO Podvelka, TIP Otiški vrh, Gozdarstvo Radlje ob Dravi, Žaga Vuhred in Žaga Mušenik — Črna na Koroškem) in aneks o združevanju dela in sredstev k sporazumu z dne 18. 12. 1978.

TOZD TOVARNA OKEN PODVELKA

Dne 23. 12. 1978 — delavski svet

— obravnavali in potrdili so spremembo organizacije temeljne organizacije Tovarne oken Podvelka,

— obravnavali in potrdili so družbeni plan občine Radlje ob Dravi za obdobje 1976 do 1980.

TOZD TOVARNA IVERNIH PLOŠČ OTIŠKI VRH

Dne 27. 12. 1978 — delavski svet

— obravnavali in potrdili so pravilnik o nabavi in uporabi sredstev za osebno varnost pri delu,

— potrdili so samoupravni sporazum o planskem in poslovnem sodelovanju z dne 5. 12. 1978, sklenjen med delovno organizacijo SLOVENIJALES — lesna in pohištena industrija Radomlje in LESNO Slovenj Gradec — TOZD Tovarna pohišstva Pameče in aneks o združevanju dela in sredstev k sporazumu z dne 18. 12. 1978.

L. M.



POŽAR V TOZD TOVARNA POHIŠTVA PREVALJE

Dne 11. 1. 1979 ob 14.20 je pogorelo skladišče gotovih izdelkov in kompresorska postaja v temeljni organizaciji Tovarna pohišstva Prevalje.

O vzrokih požara in škodi, ki jo je utrpela TOZD bomo poročali v naslednji številki VIHARNIKA.

Nova gozdna pot v Dravogradu



Ne obsekavaj drevja,
ne teptaj mladih
nasadov, ne poškoduj
skorje dreves

Pred dvema letoma so v Obratu za kooperacijo Dravograd začeli razmišljati o izgradnji gozdne poti, ki bi bila namenjena občanom za rekreacijo in učencem kot učni objekt za spoznavanje gozda. Takih poti je v Sloveniji že več. Do ideje o izgradnji takega objekta so prišli zaradi velikega zanimanja za gozd, ki so ga pokazali šoloobvezni otroci ob raznih ekskurzijah in ob vsakoletnem tednu gozdov.

Pot bo potekala po južnem pobočju Košenjaka, t. j. mimo gasilskega doma v Dravogradu, pod grajsko bajto skozi gozd in preko travnikov do Becla na Rehturn in nazaj mimo grajske bajte v Dravograd. Ob poti bodo nameščene opisne table, ki bodo označevale ime kraja in s sliko in krajšim tekstom prikazale značilnosti in funkcije gozda ter zgodovino krajev, mimo katerih bo pot potekala. Ob poti bodo nameščene klopi in mize, ki bodo namenjene sprehajalcem in izletnikom za počitek. Nameščene bodo na takih mestih, od koder bo imel sprehajalec lep razgled po okoliških krajih.

Pri izgradnji tega objekta bo sodelovala poleg Obrata za kooperacijo Dravograd še temeljna organizacija Gozdarstvo Radlje. Pričakujejo tudi pomoč šolarjev s prostovoljnimi delovnimi akcijami. Delati bodo začeli takoj in predvidevajo, da bo otvoritev nove gozdne učne poti v drugi polovici meseca maja, — za teden gozdov.

I. R.



Ne poškoduj kažipotov,
mostov, ograj in drugih
naprav v gozdu

Nova merila za pridobitev stanovanjske pravice delavcev delovne skupnosti

Delovna skupnost za opravljanje del skupnega pomena LESNE SLOVENJ GRADEC, je pristopila k samoupravnemu sporazumu o merilih za oblikovanje splošnega akta stanodajalcev o oddajanju stanovanj v občini Slovenj Gradec. Namen tega sporazuma je v tem, da vsi stanodajalci v občini uskladijo merila za pridobitev stanovanjske pravice in enotno rešujejo stanovanjsko problematiko delavcev.

Glede na novosti, ki jih prinaša občinski sporazum, bomo morali delavci delovne skupnosti sprejeti samoupravni sporazum o dodeljevanju stanovanj in posojil za nakup stanovanj in stanovanjsko izgradnjo.

Občinski sporazum nas zavezuje, da uskladimo merila točkovnega sistema, saj se vrstni red upravičencev do stanovanj določi glede na število zbranih točk, na podlagi stanovanjskih, socialnih, zdravstvenih in drugih razmer.

Pomembna novost samoupravnega sporazuma je poglavje o finančni soudeležbi, ki jo bodo prispevali prosilci stanovanj v stanovanjski sklad. Prosilci stanovanj bodo morali plačati finančno soudeležbo, če bo njihov skupni dohodek na člana gospodinjstva presegel 50 odst. povprečnega skupnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu. Na višino finančne soudeležbe bo vplival skupni dohodek gospodinjstva

prosilca in nabavna oz. knjižna, valorizacijska vrednost stanovanja.

Rok za vplačilo soudeležbe bo 12 mesecev od vselitve v stanovanje, s tem da bodo prosilci, ki bodo dobili pravico do stanovanja leta 1979 in se v tem letu v stanovanje tudi vselili, lahko vplačali soudeležbo do 1. 6. 1981.

Finančna soudeležba bo vplačniku vrnjena v roku 5 do 10 let, glede na višino soudeležbe. Vračati se bo pričela po 6. mesecih odplačila, v enakih polletnih anuitetah ob 4 odst. obrestni meri.

Samoupravni sporazum tudi določa velikost stanovanja, ki ga prosilec lahko dobi glede na število članov njegove gospodinjstva skupnosti. Prosilcu se lahko dodeli tudi manjše stanovanje, kot to določa sporazum, če sam na to pristane; večje pa samo v primeru, če plača poleg prej omenjene finančne udeležbe še 100 odst. soudeležbo med pripadajočim in željenim stanovanjem.

Osnutek samoupravnega sporazuma dodeljevanju stanovanj in posojil za nakup stanovanj in stanovanjsko izgradnjo obravnavamo delavci v vseh sektorjih delovne skupnosti, zanj pa se bomo izrekli na referendumu dne 30. 1. 1979.

Špela PRUŠ

VARNOST PRI DELU V GOZDARSTVU

Analizo nesreč pri delu delamo z namenom, da ugotovimo vire in vzroke nesreč, da bi lahko preprečili njihovo ponavljanje.

Gozdarstvo je panoga, ki je v jugoslovanskem merilu na vrhu lestvice po številu nesreč. To je delno opravičeno, ker je delo v gozdarstvu nevarno in zdravju škodljivo, predvsem zaradi ropota in vibracij motorne žage ter zaradi škodljivih vplivov okolja. V industriji lahko delovna mesta uredimo in s tem, čimbolj zmanjšamo nevarnosti; v gozdarstvu pa je obratno:

ker delovnega mesta — okolja ne moremo spreminjati in izboljšati, zato moramo človeka usposobiti in prilagoditi delovnim razmeram.

Kot vsako leto smo tudi letos izdelali analizo nesreč pri delu, ločeno po temeljnih organizacijah in je prikazana v naslednji tabeli. Na osnovi analize nesreč v letu 1978 in analize iz prejšnjih let bomo izdelali program ukrepov za zmanjšanje števila nesreč v letošnjem letu.

Tabela 1

Zap. št.	TOZD, TOK	Štev. zaposl.	Štev. nesreč	Štev. izg. dni	Resnost nesreč	Pogostnost % na 100 zap.
1.	Gozdarstvo Črna	165	17	306	18,00	10,30
2.	Gozdarstvo Radlje	157	23	299	13,00	14,65
3.	Gozd. Slov. Gradec	49	6	53	8,83	12,24
4.	Gozd. Mislinja	67	10	176	17,60	14,93
5.	OK Ravne	35	—	—	—	—
6.	OK Dravograd	18	1	5	5,00	5,55
7.	OK Radlje	40	5	76	15,20	12,50
8.	OK Slov. Gradec	40	1	8	8,00	2,50
9.	Transport in servisi	155	12	100	8,33	7,74
10.	Gradnje	112	11	98	8,90	9,82
11.	Gost. in turizem	31	1	14	14,00	3,23
12.	CLS Otiški vrh	44	9	115	12,77	20,45
13.	Del. skupnost (1/2)	125	—	—	—	—
Skupaj in povprečje		1038	96	1250	13,02	9,25

Iz tabele št. 1 je razvidno, da je največja resnost nesreč (število izgubljenih dni na nezgodo) v TOZD Gozdarstvo Črna, največja pogostnost nesreč (procent poškodovanih na 100 zaposlenih) pa je v TOZD CLS Otiški vrh.

To so prvi pokazatelji za nadaljnjo analizo, ker je treba sedaj ugotoviti, pri katerih opravilih in nalogah se je pripetilo največ

nesreč. Treba je analizirati vzroke in na osnovi teh izdelati ukrepe za zmanjšanje števila nesreč.

V naslednji tabeli je prikazano stanje nesreč za obdobje 1972 do 1978.

Tabela št. 2

Zap. št.	leto	št. zaposl	štev. nesreč	Štev. izg. dni	resnost nesreč	porast nesreč
1.	1972	815	146	2799	19,17	17,91
2.	1973	836	122	2433	19,94	14,59
3.	1974	836	122	2390	19,59	13,25
4.	1975	942	115	2043	17,77	12,21
5.	1976	964	107	2062	19,27	11,09
6.	1977	1004	98	1460	14,84	9,76
7.	1978	1038	96	1250	13,02	9,25

Iz statističnih podatkov za Slovenijo, kot tudi za celotno Jugoslavijo, je razvidno, da število nesreč, kakor tudi resnost nesreč pri nas stalno narašča, zato je tem bolj razveseljivo dejstvo, da je v naši delovni organizaciji za panogo gozdarstva slika ravno obratna.

Iz tabele št. 2 je razviden trend zmanjševanja števila nesreč, kakor tudi zmanjševanje resnosti in pogostnosti nesreč. Razveseljivo je tudi to, da v letu 1978 ni bilo nobene težje nesreče, ki bi imela za posledico invalidnost ali celo smrt.

Alojz Klemenšek,
dipl. ing. gozdarstva



MINI URUS

V temeljni organizaciji gozd. Radlje je konec decembra 1978 začel obratovati prvi MINI URUS na našem gozdnogospodarskem območju. MINI URUS je izdelek znanega konstruktorja in proizvajalca gozdnih žičnic REINHOLDA HINTEREGGERJA iz Beljaka v Avstriji.

A. Klemenšek

Gozdarji vaše delo je med najtežjimi! Skrbite za svoje zdravje!

Ostati zdrav, je pravica in dolžnost vsakega občana!

Kaj je zdravje?

— to je stanje čim boljše telesne in duševne kondicije v dobrem socialnem okolju,

— to je skupek tistega, kar človek prinese s seboj z rojstvom in, kar k temu dodaja skozi celo življenje.

Iz definicije je jasno, da moramo z zdravstveno vzgojo začeti že v zgodnjem otroštvu (v nosečnosti) in z njo nadaljevati skozi vsa starostna obdobja...

Kaj je zdravstvena vzgoja?

— Zdravstvena vzgoja je proces formiranja človekove miselnosti in odnosov do zdravja; končni cilj je oblikovanje zdravstvene zavesti posameznika in skupnosti.

Prenešeno v naše razmere bi to pomenilo:

— boriti se za ohranitev zdravja, obenem pa se boriti za dvig delavne storilnosti, medsebojnih odnosov in življenjskih pogojev.

Zdravstveno varstvo je torej naloga celotne družbe. Za uspešno opravljanje teh nalog pa je nujno potrebno poznati odnose med organizmom in okoljem, kajti le tako lahko bolje spoznamo nevarnosti za zdravje v delovnem in življenjskem toku in jih odstranimo.

Zelimo zdrav duh v zdravem okolju!!!

V ta namen bomo tudi v vašem časopisu pričeli objavljati aktualne zdravstvene vzgojne članke. Teme lahko izberete tudi sami in jih posredujete vašemu uredništvu.

Nada Kadiš, viš. med. sr.
Referat za zdr. vzgojo KZD

PARTICIPACIJA

Bolje bi naj gospodarili, imeli naj bi več odgovornosti do naših skupnih sredstev. Preveč trošimo zdravila, prepogosto smo v bolniški. Tako so nam rekli: vzgojiti nas je treba in verjetno to še najbolj razumemo preko dinarja. Nekaj bo o tem najbrž resnice, gotovo pa ne vse.

Da bi odgovorno in gospodarno sodelovali pri upravljanju zdravstvenih skladov, smo si predpisali v koroških občinskih zdravstvenih skupnostih takšno listo prispevkov k stroškom zdravstvenih storitev, zdravil in pripomočkov.

Uporabniki zdravstvenega varstva prispevamo k stroškom za naslednje zdravstvene storitve, zdravil in pripomočke take zneske:

1. Za prvi kurativni pregled v splošnih in obratnih ambulantah ter dispanzerjih v zvezi s posameznim primerom zdravljenja 20 din
2. Za prvi obisk zdravnika na domu, ki je opravljen na zahtevo uporabnika ali njegovih svojcev 60 din
3. Za zobozdravstvene storitve ter pripomočke, in sicer:
 - za prvi pregled pri stomatologu-specialistu 20 din
 - za vsako zalivko 20 din
 - za popolno kovinsko prevleko 150 din
 - za vse druge prevleke 180 din
 - za inlay, nazidek 100 din
 - za vsako krono (z zatičkom) 220 din
 - za vsak člen mostovne konstrukcije 100 din
 - za vsako nadomestilo fasete, cementiranje stare prevleke, demontažo prevleke ali kron, oddelitev vmesnega člena ali gredi 35 din
 - za začasno prevleko ali člen v začasnem mostičku 45 din
 - za gred, opornico ali jahač 120 din
 - za vsako totalno protezo 320 din
 - za vsako parcialno protezo 400 din
 - za vsako bazo kovinske proteze, dodatno k parcialni protezi 350 din
 - za vsako začasno protezo 300 din
 - za vsako reparaturo, prilagoditev stare proteze, podložitev ali rekoluzijo 50 din
4. Za vsak prvi pregled pri zdravniku-specialistu z napotnico zdravnika ali brez nje, če ta ni predpisana 50 din
5. Za vsak rtg. posnetek, tudi zob (za največ 6 posnetkov pri snemanju) v ambulantah in dispanzerjih 5 din
6. Za prvi prevoz z reševalnimi vozili in posebnimi prevoznimi sredstvi, ki ga potrdi zdravnik v zvezi s posameznim primerom zdravljenja 60 din
7. Za zdravilo, pomožni in sanitetni material ob prevzemu v lekarni na recept 15 din
8. Za kontracepcijska sredstva, ki se nudijo uporabnikom v ambulantah in dispanzerjih 100 din
9. Za proteze, ortotične pripomočke, aparat za ekstenzije in prosto stoječi posteljni trapez 150 din
10. Za nepodložene usnjene rokavice, estetske rokavice za protezo in navleke za krn po amputaciji 150 din
11. Za ortopedske čevlje 300 din
12. Za kilni pas 150 din
13. Za bergle 30 din
14. Za aparat za omogočanje glasnega govora 200 din

15. Za nemedicinski del oskrbe v bolnišnicah, specialnih zavodih, inštitutih ter naravnih zdraviliščih, pri neprekinjeni oskrbi za največ 15 dni oziroma pri večkratni oskrbi za največ 30 dni v koledarskem letu — dnevno 30 din
16. Za očala 40 din
17. Za kontaktna stekla 90 din
18. Za očesno protezo 100 din
19. Za ojačevalni slušni aparat 150 din

Samoupravni sporazum, ki to ureja je objavljen v Uradnem listu SRS št. 11/78. Tu je objavljena tudi lista prispevkov.

V 79. členu pa sporazum določa oprostitev prispevkov. Opozarjamo bralce na dvoje:

1. Deveta točka tega člena določa, da so oproščeni prispevka občani, za katere zdravstvena skupnost ugotovi, da ga ne morejo prispevati (zelo nizek družinski dohodek itd.).

2. Deseta točka pa določa, da so oproščeni prispevka delavci, ki uveljavljajo pravice zaradi posledic nesreč, neposredno na delu in posledic poklicnih bolezni. Torej neposredno na delu, ne pa tudi na poti na delo in z dela domov.

Opozarjamo tudi na 15. točko liste prispevkov, ki ureja prispevek za čas bivanja v bolnišnicah in drugih zdravstvenih zavodih. V tem primeru je treba prispevati:

1. Pri neprekinjeni oskrbi za največ 15 dni po 30 din na dan, kar zneso 450 din.

2. Pri večkratni oskrbi v enem koledarskem letu pa za največ 30 dni po 30 din na dan, kar zneso 900 din.

Prosimo odgovorne službe v temeljnih organizacijah, da pomagajo tistim delavcem, ki sami težje uveljavljajo pravice. Treba je poslati vlogo pristojni občinski zdravstveni skupnosti in se po potrebi povezati s socialnim skrbstvom.

Jurij Šumečnik

POTOČKU!

Potoček bistri kam hitiš,
zakaj vsaj malo ne postojiš.
Ustavi se za hip, povej,
če sreče je še k a j.

Ustavil se potoček je
iz struge tiho šepnil je:
Sreča le sredi gora je doma,
kjer ni zavisti ne solza.

Potoček moj, ne gledaj žalosti v oči,
po strugi svoji jo utri.
Vrni se v objem gora,
zakaj bi žalostna bila o b a.

V. Gerl

Lepa je mladost, a prijetna naj bo jesen življenja

TAKO KLIČE KOLEKTIV TOZD ŽAGE OTIŠKI VRH
SODELAVCEM OB ODHODU V POKOJ

Ob zaključku leta se želimo v našem glasilu posloviti in se zahvaliti našim sodelavcem, ki so med letom odšli v pokoj.

Istočasno bo to tudi »MINI
PORTRET SODELAVCA«.

V letu 1978 so zaključili delovno razmerje štirje člani našega kolektiva, to so: Aberšek Alojz, Pšeničnik Maks, Skornšek Franc in Škrube Marija.

Nobeden izmed teh delavcev, na žalost, ni dosegel polne pokojninske dobe.

ABERŠEK ALOJZ, rojen leta 1918 na Dobravi pri Slovenj Gradcu, je sin delavskega življa, ki se je kaj kmalu začel ukvarjati z lesom, zato ni čudno, da mu je tako prirasel k srcu. Zaposlil se je po takratnih malih žagah. Kasneje se je usposobil v prav spretnega tesarja, izdelovalca ostrešij. V tej stroki je najdalje služboval pri znamenem tesarskem mojstru Kroflu v Slovenj Gradcu. 16. januarja 1962 se nam je pridružil na LIO Slovenj Gradec. Z januarjem 1966 je bil ob ukinitvi slovenjegraške žage premeščen na naš TOZD. Tako je bil član Lesne polnih 16 let.

Njegova opravila na naši žagi so zajemala širok delokrog. Za vse je bil pripraven. Opravljal je delo nakladalca vagonov in kamionov, skobljaj, čedil, žamal in žagal, skratka vse, čeprav je bilo njegovo delovno mesto tesar — vzdrževalec. Kot tesar — vzdrževalec se je še posebej odlikoval. Kljub svojim šestim križem se ni ognil nobenega, še tako neprijetnega opravila. Bil je vzoren sodelavec, vedno pripravljen vsakemu pomagati, nikdar slabe volje, zato bomo njegovo tovarštvo in humanost še dolgo cenili.

Svoje plodno delo je zaključil junija 1978.

Dragi Lojz vemo, da je les del tebe, da ga boš še nadalje obdeloval, vendar s tem ne pretiravaj. Vzemi si čas, posesti z družico pred hišo in uživaj v naši prelepi naravi. Vdihavaj sveži zrak, dokler ga je še kaj. Ko se ti bo stžilo po kopah lesa, duhu po smoli, pridi med nas, radi te bomo sprejeli in si tudi vzeli čas za pomenek.

PŠENIČNIK MAKS, rojen pred 61 leti v Libeličah, sin hribovskega kmeta, ki se je moral prav kmalu spoprijeti s trdim kmečkim delom. Tudi vojna vihra mu ni prizanesla. Druga svetovna vojna ga je zajela v uniformi, nakar je bil dve leti v vojnem ujetništvu. Ni nasledil kmetije, zato si je moral poiskati zaslužek drugod, da je lahko zagotovil obstoj nastajajoči številni družini. Moramo povedati, da je srečni oče desetih zdravih otrok. Upamo, da ne bo zameril, če povemo, da je ob nastopu službe prinesel zdravstvene izkaznice kar v nahrbtniku. Njegova zaposlitev je bila vseskozi pri lesu. Prvotno se je zaposlil pri GU Ravne, nato pri OLO Slovenj Gradec in Maribor. Tam je opravljal službo logarja. Naslednjih pet let je bil zaposlen pri KZ Dravograd in še enkrat pri OLO Slovenj Gradec. 1. januarja 1963 se je zaposlil pri LIO Dravograd. Ob ukinitvi tega obrata je bil premeščen v Otiški vrh.

Na žagi se je prvotno zaposlil na skladišču hlodovine. Z leti pa so ga začele pestiti bolezenske težave, saj je bil vso delovno dobo izpostavljen vsem vremenskim neprilikom. Tako je bil v letu 1972 premeščen na delovno mesto čuvaja in opredeljen v tretjo kategorijo invalidnosti. 15. marca 1978 je bil starostno upokojen in je zapustil naš kolektiv.

Našega Maksa bi lahko marsikomu dali za vzgled,

kako se s skromnostjo in pridnostjo pri tako številni družini srečno živi. Pri desetih otrocih, ki imajo vsi poklice in šole si je ustvaril brez vsakega tarnanja prijeten dom. Zato ti želimo, da še dolgo, dolgo uživaš med svojimi dragimi, srečno in zadovoljno jesen življenja.

SKORNŠEK FRANC, rojen leta 1920 v Dravogradu, točneje Boštjanu. Njegov rojstni kraj in današnji dom ležita v bližini reke Drave. Tako so njegova, ne preveč rožnata, otroška leta potekala med utesneno sotesko Drave in hribovitega Kozjega vrha. Mala in borna zemlja ni dajala dovolj kruha za vse pri hiši, treba ga je bilo poiskati tudi drugod. Tako se je prvo udinjal kot gospodarski pomočnik pri mogočnejšem kmetu. Po odsluženju vojaškega roka, leta 1949, se je že vključil v lesno industrijo. Zaposlil se je na LIO Dravograd. Ob ukinitvi žage v Dravogradu se je z ostalim kolektivom premestil na žago Otiški vrh. Začel je z delom na skladišču hlodovine in žaganega lesa, nakar se je s prizadevnim delom uvrstil med žagarske delavce. Bil je čelist obrezlin, čelist hlodov, čelist in cirkularist žaganega lesa, skratka usposobil se je za vsa žagarska dela.

Zadnja leta se je njegovo zdravje močno zrahljalo. Tako, da ni bil več kos težkim opravilom. Rad bi bil zaključil aktivno delo s polno pokojninsko dobo, pa mu tega zdravstveno stanje ni dopuščalo. Bil je predlagan v očno invalidski komisiji, ki ga je dne 25. julija 1978 opredelila v prvo kategorijo invalidnosti. Od celotne delovne dobe je zbral le 32 let, od tega jih ima pri Lesni 29 let. Devetindvajset let pri enem podjetju je kar lep staž, zato se mu najtopleje zahvaljuje-

mo za zvesto in nesebično sodelovanje v naši lesni industriji.

Ob slovesu ti želimo še dosti lepih dni, katere ti bo popestrila tvoja še dokaj mlada družica, otroci in vnuki.

ŠKRUBE MARIJA, rojena dne 6. decembra 1922 na Primožu na zelenem Pohorju. Mlado dekletko, polno iluzij, je šlo poskušat srečo v dolino, nadalje v bližnje mesto Maribor, kjer si je služila kruh kot gospodinjska pomočnica. Potem se je zaposlila na železnici, se poročila in rodila tri otroke. Nato je ostala doma in pridno gospodinjala ter negovala otroke. Pridna kot mravlja ni dolgo vzdržala doma. Ponovno je začela iskati zaposlitev, da bi družini izboljšala gmoten položaj. Nekaj časa je na LIO Dravograd sprejemala pogodbeno delo. 1. junija 1964 se je redno zaposlila na delovnem mestu vezanja obrezlin. Kot Vsi ostali se je tudi Marija ob ukinitvi žage Dravograd preselila na novo žago v Otiški vrh. Tu je prevzela delo čistilke in obenem delila družbeno prehrano. Morala je večkrat »pogoltniti« precej pikrih. Upamo, da je to sedaj že pozabila, sicer pa ni zamerljiva.

Pisarniške prostore je negovala z ljubeznijo, kot bi bila živa bitja in žal ji je, da so se prostori uredili šele po njenem odhodu. Z nami je delala in živela skoraj štirinajst let. V pokoj je odšla 17. februarja 1978, čeprav z minimalno dobo 26 let in pol. Kljub slabo doseženi pokojnini je odhajala zadovoljna.

Sedaj v miru in zdravju uživaj sadove svojega prizadevanja, ki si ga toliko vložila v vaš dom.

Dom imaš ob robu gozdička od koder imaš celoten pregled nad Dravograd. Pogled naj te osreči, kajti pri-



Škrube Marija



Aberšek Alojz

jetna je zavest: »Tudi jaz sem k tej nenadni porasti mesta nekaj prispevala.«

Hvala ti.

Vsem sodelavcem iskrena hvala za dolgoletno sodelovanje, vložen trud za naš boljši jutri, hvala za vse. Želimo vam, da zasluženi pokoj v zdravju in zadovoljstvu uživate še mnogo, mnogo let!

Veseli bomo, če se nas spomnite, pridete k nam obujati spomine, ki jih za ta leta skupnega sodelovanja ni malo.

Vaši sodelavci

Na sindikalni konferenci, na zadnji delovni dan v letu 1978, smo se zbrali člani kolektiva, proslavili tudi zaključek leta ter se ob tej priložnosti poslovili od dveh dolgoletnih sodelavcev, ki sta odšla med letom v zasluženi pokoj.

Težko je najti dovolj toplih zahvalnih besed za vložene napore, ki sta jih razdajala vso delovno dobo, kot dobra delavca v delovni organizaciji in za splošne družbene potrebe.

Pa ju predstavimo, kdo sta.

ŠMON JURIJ se je rodil 5. januarja 1920 v Mislinjski Dobravi. Že ob podatku, da se je redno zaposlil s 14 leti, lahko ocenimo, da je bila njegova rana mladost vse prej kot rožnata. Zaposlil se je pri posestniku Času v Dobravi. Kljub težkim pogojem dela se je dogodkov iz nekdanjih časov, ki jih je doživljal s svojimi vrstniki, ki so večkrat bili tudi prijetni, rad spominjal. Njegovi trdni zdravi naravi ni bilo nobeno delo prehudo. Kot cela njegova generacija, je tudi on okusil težke čase okupacije. Iz ujetništva se je vrnil poleti 1945 in se takoj zaposlil pri LIP Slovenj Gradec na



Šmon Jurij

žagi v Dovžah. Opravljal je delo cirkularista in nekaj časa obratovodje do ukinitve te žage. Nato je bil premeščen na žago v Slovenj Gradec, po ukinitvi le-te pa na žago Mislinja, kjer je opravljal naloge skladiščnika žaganega lesa vse do upokojitve.

Svoje delo je opravljal vestno in strokovno ter s tem dosti pripomogel k dobrim gospodarskim uspehom.

Jurij je eden izmed redkih, ki je prebil vso povojno delovno dobo pri Lesni. V pokoj odhaja z nad 40 leti delovne dobe, a še vedno poln energije in z dobro kondicijo. Upokojitev zanj ni konec fizičnega dela. Tega bo nadaljeval v korist dobrega počutja pri svojih najbližjih sosedih.

TASIČ VIKTOR. Rodil se je 18. marca 1918 v Mislinji, v številni Goričnikovi družini. Mladeniška leta je preživljal doma, na mali kmetiji ter jo tudi v poznejših letih prevzel.

Zaposlil se je leta 1940 pri železnici, kjer ga je zajela vojna, ki tudi njemu ni prihranila okusiti okupatorjeve diktature. Maja 1944 se je priključil partizanom, kjer je bil terenec in kurir.

Po osvoboditvi se je zopet zaposlil pri železnici, a že leta 1947 je prišel h Gozdnemu gospodarstvu na obrat v Mislinje, kjer je opravljal delo vodje odpreme oblovine. Za tem je nekaj let služboval še pri KZ lesni odsek v Šentjanžu pri Dravogradu in Upravi za ceste.

Od leta 1962 pa do upokojitve v letu 1978 je bil na žagi Mislinja kot pomočnik gaterista, zadnje čase pa je zaradi slabšega zdravja opravljal naloge čuvaja.

(Nadaljevanje na 12. strani)



Tasič Viktor

Jože Pučko

šestdesetletnik



Jože Pučko

Letošnjega januarja je Jože Pučko dopolnil šestdeset let. Rodil se je v Ormožu, kjer je med goricami in polji preživel svoje otroštvo. Po vojni je končal dvoletno gozdarsko šolo v Mariboru in leta 1951 opravil državni izpit za gozdarskega tehnikarja. Z gozdarstvom se je pravzaprav srečal prvič leta 1947 v Črni na Koroškem, kamor ga je ministristvo za gozdarstvo imenovalo za upravitelja gozdne uprave. Še istega leta je bil v novembru premeščen v Slovenj Gradec za direktorja Gozdnega gospodarstva v ustanavljanju. Tu je ostal vse do leta 1949. Nadalje je bil direktor LIP Slovenj Gradec in Dravograd, odkoder se je leta 1953 zopet vrnil k našemu Gozdnemu gospodarstvu, kot pomočnik direktorja. Leta 1954 je ponovno prevzel posle direktorja Gozdnega gospodarstva, ki jih je potem opravljal do leta 1960. Od takrat dalje pa do leta 1971, je bil zopet direktor LIP Slovej Gradec, naprej pa svetovalec.

Veliko podatkov in letnic za bralce, za Jožeta Pučkota pa pomenijo gornje številke pot dolgo šestdeset let. Od tega dvaintrideset let njegove najbolj ustvarjalne življenjske dobe. Ni bilo lahko biti direktor takrat, ko so o količini obvezne proizvodnje odločali drugje; tudi v tistih letih ne, ko smo našo najdragocnejšo socialistično pridobitev — samoupravljanje — postavljali na noge.

Strokovnih delavcev je imel na začetku, kot direktor, okrog sebe zelo malo. Vpraševal se je, kaj neki se bo zgodilo z našimi gozdovi, ker so bile sečnje le prevelike. Čez nekaj časa se je z zbiranjem strokovnega kadra okrog sebe in z umiritvijo obsega proizvodnje ta skrb sprevrgla v desetine drugih vprašanj: gradnja žičnic, cest, ki jih prej pravzaprav sploh ni bilo v gozdovih, stanovanj za delavce in podobno. Ročno delo v gozdarstvu so pričeli mehanizirati.

Najprej je bilo potrebno prelomiti s staro miselnostjo in menjati ustaljene navade. Kot bi mešal sprijeto usedlino, tako pripoveduje Jože o tistih časih, zraven pa poudarja s kakšnim zanosom so delali takrat vsi, od direktorja pa do zadnjega delavca.

Ko je bil Jože Pučko direktor LIP, si je zelo prizadeval združiti razdrobljene lesno predelovalne obrate in žage po vseh treh dolinah. Uspel je. Zrasla je tudi žaga Otiški vrh in postopoma tam še tovarna ivernih plošč.

Nekoč je veliko delal tudi pri organizaciji lova. Več se je posvečal organizaciji kot pa lovu samemu. Nikoli ga tudi ni manjkalo pri delu v svojem strokovnem društvu. Eno mandatno dobo je bil član sekretariata Zveze gozdarskih društev Jugoslavije. Več mandatnih dob je bil član upravnega odbora Društva inženirjev in tehnikov gozdarstva in lesne industrije, za kar je leta 1972 prejel diplomsko častnega člana Saveza inženjerskega in tehničarskega šumarstva in drvne industrije.

Jože Pučko ni nikoli odklonil dela v družbenopolitičnih organizacijah. Deloval je v občini in v kraju. Bil je tudi podpredsednik občine Slovenj Gradec. Rad je delal, ker je uspel, pravi. Sploh je čutil največje zadovoljstvo, tako pri vodenju podjetja kot drugje, če so se dogovarjali in nazadnje tudi sporazumeli. Ko gleda danes svojo prehojeno delovno pot nazaj, ga najbolj osreči ugotovitev, da se z vsemi okrog sebe dobro razume. Iz srca si pa želi, da bi se gozdarstvo in lesna industrija še naprej uspešno razvijala.

Jože, vsi v LESNI Slovenj Gradec ti ob tvojem jubileju iskreno čestitamo. Naj ti bo zdravje naklonjeno še vrsto let in vsak dan naj ti bo zadovoljen in srečen.

Delavci LESNE

Posvetovanje o gospodarjenju z zasebnimi gozdovi v Sloveniji

Članstvo v TOK gozdarstva je prostovoljno

Zadružna zveza Slovenije je 8. in 9. januarja letos organizirala na Bledu posvet za predsednike samoupravnih organov in direktorje temeljnih obratov kooperantov (TOK) gozdarstva.

Namen je bil:

— kritično pregledati sedanje stanje organiziranosti obratov za kooperacijo gozdarstva,

— seznaniti se z novimi določili zakona o združevanju kmetov (sprejet 25. XII. 1978),

— pregledati izpolnjevanje srednjeročnega plana sečenj, blagovne proizvodnje ter vlaganj v gojenje in ceste v zasebnih gozdovih,

— prikazati do kakšne stopnje so razvite dohodkovne povezave med proizvajalci in potrošniki lesne surovine, ter končno

— prikazati, kako je v Sloveniji razvito zadružno hranilništvo.

Za vse teme so bili pripravljene krajši referati, ki jih je dopolnila plodna diskusija v posvetovalni dvorani pa tudi zunaj nje. Uradni povzetki in sklepi s posvetovanja še niso objavljeni; poskusil pa bom našim bralcem na kratko prenesti bistvene ugotovitve posvetovanja.

V pogledu organiziranosti naših obratov za kooperacijo (v LESNI) mirno lahko zaključimo, da smo primerno ali celo zelo dobro organizirani, tako v pogledu števila združenih lastnikov gozdov kot po površinah in količinah blagovne proizvodnje.

Mogoče je med našimi TOK majhna izjema le Dravograd, ki pa mu dajejo pravico do obstoja drugi činitelji.

V Sloveniji je še zmeraj pestra paleta organiziranosti 41 TOK gozdarstva od zelo malih pa do velikih TOK, ki obsegajo celo gozdno — gospodarsko območje (Tolmin).

Pomembna novost, ki jo je prinesel Zakon o združevanju kmetov (sprejet 25. XII. 1978, s predvidenimi pričetkom veljavnosti 13. II. 1979) na področju gozdarstva je gotovo njegov 4. oz. 44. člen, ki govori: »Kmetje se združujejo prostovoljno na podlagi svojih lastnih in skupnih gospodarskih ter drugih koristi na načelu enakopravnosti, vzajemnosti in skupne odgovornosti.«

To velja za združevanje kmetov v temeljne zadružne organizacije kot temeljne organizacije kooperantov gozdarstva.

Seveda je tu pomembno še naslednje določilo zakona, ki pravi: »Za kmeta, ki je lastnik gozda, pa ne izkoristi svoje pravice, da postane član ali kooperant TOK na področju gozdarstva, veljajo sklepi te organizacije, sprejeti v skladu z zakonom o gozdovih.«

Že na posvetu se je pokazalo, da si ta določila niso povsod pravilno razlagali. Zato je član rep. konf. SZDL tov. F. SIMONIČ jasno in glasno povedal za kaj gre: članstvo v TOK je prostovoljno, ker je v Sloveniji ogromno število drobnih lastnikov gozdov, ki so s svojo malenkostno blagovno proizvodnjo lesa neznatno povezani s svojo gozdno-gospodarsko organizacijo, na drugi strani pa zakon o združenem delu zahteva, da vse pomembnejše odločitve sprejemajo vsi člani na referendumu. To pa je seveda težko vzkladiti.

Zato pa novi zakon o združevanju kmetov pušča svobodo vsakemu posameznemu lastniku gozda, da se ali pa se ne včlanijo v TOK.

Vendar pa za vse ostajajo veljavna določila iz zakona o gozdovih, samoupravno bodo sklepali samo člani, medtem ko bodo sklepi veljavni za vse gozdne posestnike.

Torej, kdor hoče imeti besedo, oz. sodelovati pri gospodarjenju z gozdovi v zasebni lasti, se bo včlanil v temeljno — organizacijo kooperantov gozdarstva. Želimo, da bi se včlanili vsi kmetje.

Promet z lesom pa slej ko prej ostaja v okviru TOK.

Glede izpolnjevanja srednjeročnega plana gozdarstva v Sloveniji velja ugotovitev, da nekatera področja v Sloveniji ne izpolnjujejo svojih planskih obvez, primanjkljaj je posebno v sečnji listavcev. V našem območju pa ni nobenih odstopanj.

Dohodkovne vezi med gozdarstvom in lesno industrijo so še zelo rahle. Malo naprej je v tem pogledu prišlo GG Ljubljana, ostala področja — z nami vred — pa so šele na samem začetku. Pri nas je za enkrat edina povezava količnik 2,12 med proizvajalcem hlodovine in žaganega lesa.

Pač pa imamo na Koroški najbolj razvito zadružno hranilništvo, ki je že pred leti povežalo vsa sredstva kmeta, to je iz kmetijstva in gozdarstva. Nekateri v Sloveniji so nam že sledili, drugi pa še verjetno bodo.

Prav ta ideja tesne povezanosti gozdarstva in kmetijstva, ki je posebno očitna pri hribovskem kmetu, je bila na posvetu ves čas prisotna. Prav tako je bil dan velik povdarek vlogi TOK v vaški in posebno hribovski krajevni skupnosti. Uspehi tudi v tem pogledu gotovo uvrščajo naše TOK na zgornja mesta v slovenski lestvici.

Ugotovljeno je tudi bilo, da je v hribovskih področjih proizvodnja hrane dražja, zato bo morala družba to upoštevati in z raznimi subvencijalnimi ali drugimi oblikami pomoči (npr. olajšave pri zdravstvenem, invalidskem in pokojninskem zavarovanju) zaustaviti praznenje hribovitega, posebno še obmejnega prostora.

TONE Modic

Ob 30-letnici načrtnega gospodarjenja v zasebnih gozdovih

Lani 28. decembra je minilo trideset let, odkar smo začeli načrtno gospodariti z zasebnimi gozdovi.

Jeseni leta 1948 je ministrstvo za gozdarstvo v Ljubljani sprejelo sklep o načrtnem gospodarjenju z zasebnimi gozdovi. Ta sklep je bil sprejet zaradi velike potrebe po lesu v gospodarstvu pri obnovi naše domovine. Takrat smo začeli uporabljati odkazilno kladivo tudi v zasebnem gozdu.

Tedanja sekcija za urejanje gozdov pri Ministrstvu za gozdarstvo v Ljubljani me je imenovala za pomočnika

sedaj pokojnega gozdarskega inženirja Bogomirja Šinkovca, ki je bil imenovan za inštruktorja del pri tedanjem okraju Dravograd odsek za gozdarstvo. Naše območje smo razdelili na tri dele in sicer: Mežiška dolina, kjer je delo organiziral in vodil odkazilno skupino gozdarski tehnik Broman; v Dravski dolini je delo vodil sedaj pokojni gozdarski tehnik Kajzer Franjo; v Mislinjski dolini pa je bilo to delo dodeljeno meni. Na mojem terenu sem organiziral enajst skupin po tri delavce skupaj. Skupino so sestavljali zapis-

nikar, ki je odkazoval in vodil delo skupine in dva pomočnika. Delavce sem si pridobil sam s pomočjo K. O. in K. Z. To so bili večinoma kmečki fantje in nekaj bivših lovskih čuvajev, ki so bili skoraj brez prakse.

S tem pionirskim delom smo začeli v najhujši zimi, brez vsakih zaščitnih sredstev in brez prevoznih sredstev na tako razsežnem terenu. Marsikateri kmet nas je gledal z nezaupanjem in nam očital, da mu hočemo odvzeti gozd.

Plan odkazila na mojem terenu je bil ca. 50.000 pr. iglavcev in listavcev. Vsako delovno skupino sem vpeljal v delo sam in jo obiskal vsaj enkrat tedensko. Tako sem lahko sproti kontroliral nji-

hovo delo in problematične primere odkazal sam.

Do konca maja 1949 smo plan odkazila izpolnili. Skupine so bile že vpeljane za nadaljnje delo. Večina vodij skupin se je šolalo v logarski šoli. Izmed teh je še danes aktiven Pečolar Franc z Legna v Slovenj Gradcu, sedaj zaposlen kot revirni vodja.

Delo odkazovanja na mislinjskem območju je pozneje prevzel Rihtarič iz Celja in sedaj že pokojni Kajzer, ki je prej delal v Dravski dolini, jaz pa sem se vrnil k taksaciji, kjer delam še danes. Ves čas, dokler sem delal v Mislinji sem delal več kot osem ur na dan, proste sobote in nedelje pa uživam šele, odkar sem se vrnil na skupne službe.

Matevž Čarf

Pri gozdarjih in lovcih v Achenkirchu

V mesecu januarju 1979 je Odsek za lovstvo pri Inštitutu za gozdarstvo in lesno industrijo v Ljubljani organiziral strokovno ekskurzijo v Achenkirch na Tirolskem, v področje pogorja Karwendel. Udeleženci smo bili gostje gozdarske uprave Achenkirch, kjer od leta 1970 teče raziskovalni program (FUST projekt) s ciljem vskladiti probleme lovstva, gozdarstva

in hitro razvijajočega se turizma.

Vasica Achenkirch leži v dolini Achenkirch, severovzhodno od Inzbrucha na nadmorski višini 930 m. Tu je sedež lovskogojitvenega območja Karwendel, ki obsega 63.000 ha površin in sega do nadmorske višine 2000 m. Gozdovi obsegajo 40 odst. površine, 30 odst. je kmetijskih površin, 30 odst. pa je rušev-



Krmišča jelenjadi



Le kaj je notri

ja in skalovja nad gozdno mejo. Gozd se je moral iz doline umakniti kmetijstvu in turizmu, zato so pasovi ostro ločeni. Apnenčasta pobočja hribov in gora poraščajo strnjeni kompleksi gozdov, kjer prevladuje smreka s primesjo jelke, macesna, bukve, javorja, jesena. Grmovni sloj je siromašen. Gospodarjenje teče po stari nemški šoli — »fratarjenje«.

Divjad živi v vseh pasovih. Prevladuje gams, jelen in srnjad, ki se je v zadnjih desetletjih zelo razmnožila ter povzročala v gozdovih z objedanjem in lupljenjem nevzdržno škodo. Onemogočna obnova gozdov in plačevanje visokih odškodnin za povzročeno škodo, ki jo je po zakonu dolžan poravnati zakupnik lova, je v letu 1970 pripeljalo do raziskovalnega programa, pod vodstvom svetovno znanega biologa dr. A. Bubinika.

Težišče raziskovalnega dela kot tudi praktični poizkusi novih znanstvenih spoznanj se nanašajo na 6500 ha površin, ki so razdeljene na raziskovalne revirje. Glavne naloge programa so:

— raziskave, izrabe in

obremenitve okolja s parkljasto divjadjo;

— raziskave starostnih in spolnih razmerij pri jelenu, srnjadi in gamsu, kot tudi dejanski prirastek;

— poizkusi zmanjševanja pri parklarjih;

— kontrola kvalitetnega razvoja divjadi.

Izkušnje osemletnih raziskav, ki jih je podal ing. Schwab v enem samem dnevu so v grobem naslednje:

Strokovnjaki, ki delajo pri tem programu, strogo ločijo lupljenje in objedanje. Lupljenje, kar povzročajo jeleni, se pojavlja tako v starejših kot v mlajših sestojih. Pravih vzrokov še ne pozna, čeprav stalno kontrolirajo grmišča in nove poškodbe. Za zmanjšanje tovrstnih poškodb so izvedli naslednje ukrepe:

— zmanjšali stalež na polovico (od ca. 4,6 na 2,2 do 3 kom./100 ha);

— izboljšali notranjo strukturo (50 odst. zrele divjadi);

— intenzivno krmljenje;

Krmišča, ki so jih pokazali udeležencem ekskurzije so

(Nadaljevanje na 12. strani)



Udeleženci ekskurzije pri ogledu odpadlih rogov jelenov

(Nadaljevanje iz 11. strani)

bila bogato založena s senom, travno silažo, močnimi krmili, in zatrjujejo, da krmijo jelene devet mesecev letno.

Raziskovanje je pokazalo, da ne obstaja direktna zveza med navedenimi ukrepi in intenziteto lupljenja. Pokazalo se je celo, da preobilno krmljenje z močnimi krmili pogojuje večji obseg poškodb, prav tako premalo krmljenje.

Izredno velik stalež divjadi pred uvedbo raziskovalnega programa je praktično onemogočil vsako pomlajevanje v gozdovih. Strokovnjaki so navedli po intenziteti naslednji vrstni red obje-

danja drevesnih vrst: jelka, vrba, javor, jerebika, jesen, macesen, mokovec, smreka, bukev. Tako stanje je rodilo izredno napete odnose med lovci in gozdarji, ki so si zadali za cilj naravno pomladitev gozda z avtohtonimi drevesnimi vrstami, kjer naj bi bilo smreki primešano 20 odst. jelke in 20 odst. listavcev.

Z analizo želodcev so dokazali, da srnjad v vseh letnih časih, tako v iglastih kot v listnatih gozdovih, objeda tri do petkrat močnejše, kot jelenjad. Tudi gams je bistveno močnejše udeležen pri objedanju kot jelena. V času vegetacije jemlje divjad naslednjo hrano v procentih:

	trave	zelišča	mladje		
			listavci	iglavci	grmovje
jelenjad	54,1	14,8	0,3	1,5	1,2
srnjad	1,1	75,3	0,2	4,4	3,6
gams	70,4	16,9	0,1	0,9	3,1

Zanimivo je, da predstavljajo poleti gobe srnjadi 8,9 odst. jedilnika.

V zimskem času je prehrana divjadi naslednja:

	trave	zelišča	mladje			suho rast.
			iglavci	listavci	grm.	
jelenjad	31,4	4,7	10,6	0,8	2,0	35,2
srnjad	2,3	29,8	16,5	8,4	4,1	9,6
gams	47,3	9,4	11,5	0,2	5,8	25,2

Iz tabel je razvidno, da se v zimskem času zmanjša delež zelišč, bistveno pa se poveča objedanje mladja iglavcev in listavcev. Pripomniti moram, da je bila divjad v vsem zimskem obdobju kr-

mljena s travo, močnimi krmili in silažo.

Izkazalo se je, da se škoda zaradi objedanja s krmljenjem ne zmanjšuje. Za dosego ciljev gospodarjenja v gozdovih — naravno pomla-

jevanje mešanega gozda — so bili potrebni rigoroznejši ukrepi:

— zmanjšanje staleža tudi preko 50 odst.,

— povečanje deleža zrelih osebkov z odstrelom mladine,

— uravnavanje spolnega razmerja divjadi s ciljem, doseči razmerje 1 : 1.

Stalež srnjadi so znižali od 6 na 2 kom./ha ter uravnali spolno razmerje pri gamsu od 1:5,3 na 1:1. V gospodarskih gozdovih gamse intenzivno streljajo s težnjo, držati populacijo gamsa nad gozdno mejo. Na pomlajenih gozdnih površinah vršijo totalni odstrel gamsa.

Zanimivi so podatki o najmanjšem prirastku, ki so jih dobili na osnovi raziskovanj in praktičnih izkušenj in sicer:

— jelenjadi — 75 odst. vseh živali na pomladanski stalež,

— srnjadi — 30 odst. vseh samic,

— gams — 50 odst. samic.

Tirolski deželni zakon o lovu določa naslednje vrednosti normalnega prirastka:

— jelenjad — 75 odst. vseh živali,

— srnjad — 80 do 130 odst. vseh spolno zrelih samic,

— gams — 80 do 90 odst. vseh samic, starih štiri leta in več.

To so kriteriji pri planiranju odstrela, ki jih upoštevajo pri redukciji staleža, da zagotovijo zmanjševanje škode v gozdovih.

Z znižanjem staleža in ureditvijo notranje strukture so dosegli pri divjadi:

— izboljšanje kondicije in zdravstvenega stanja,

— večjo težo,

— manj zimskega pogina,

— izreden porast kvalitete trofej.

V gozdovih so dosegli uspešno naravno pomlajevanje mešanih gozdov.

Povzetek:

Po trditvah strokovnjakov raziskovalnega programa je za uspešno sodelovanje lovcev in gozdarjev, oziroma za razvoj obeh gospodarskih vej potrebno:

1. Za dosego cilja gospodarjenja v gozdovih: naravno pomlajevanje mešanega gozda na večjih površinah

ter intenzivna individualna zaščita najbolj izpostavljenih drevesnih vrst (jelka, plemeniti listavci). Pri normalnem stanju naj bi se kemično zaščitilo ca. 10 odst. mladja.

2. Znižanje staleža divjadi ter ureditev starostnega in spolnega razmerja: merilo ni število osebkov na enoto površine (vsaka še tako mala populacija ima možnost razvoja), temveč vpliv divjadi na okolico (objedanje, lupljenje). Obstaja direkten odnos med številom divjadi in intenziteto objedanja, pri lupljenju tega odnosa ni.

3. Razmejiti gozdne in kmetijske površine, ker živina v gozdu povzroča s hojo in objedanjem ogromno škodo na pomlajenih površinah.

Izkušenj iz doline Achen-tal ne gre kopirati, vendar smo bogatejši za spoznanje, da so problemi lovstva in gozdarstva pojavljajo tudi drugje ter, da jih uspešno rešujejo. Osnovno spoznanje: manj divjadi, pestrejši gozd, zdrava in kvalitetna divjad pa vendarle velja za vsa okolja.

Zahvaljujemo se odseku za lovstvo v Ljubljani za poučno pot in upravi v Achenkirchu za strokovno razlago.

Tone Levc

(Nadaljevanje z 9. strani)

Njegovo plodno delovanje je bilo vseskozi čutiti tudi na mnogih področjih družbeno-političnega življenja. V mlajših letih se je precej ukvarjal s kulturno dejavnostjo, za kar je prejel tudi Bernekarjevo plaketo. Je dolgoletni aktivni odbornik v organizaciji Rdečega križa in še bi lahko naštevali delovanja v organih krajevne skupnosti in organizaciji ZB NOV.

Redno delo je s pogojem upokojitve zaključil. Prepričani pa smo, da bo ostal na ostalih področjih aktiven še naprej, kjer so vedno potrebni ljudje, voljni delati za skupnost.

Jurij in Viktor! — Hvaležni smo vama za vse — vloženo delo in dobro nesebično tovarstvo v kolektivu. Veseli smo, da odhajata v zasluženi pokoj še pri dobrem zdravju in vama ob slovesu želimo in kličemo »ŠE MNOGO SREČNIH IN ZDRAVIH LET!«.

Sodelavci žage Mislinja

Na novih osnovah in z večjimi načrti

Precej let se je na srednjem valu oglašala radijska postaja Slovenj Gradec. Nekako 16 let bo od tistega dne, ko se je ta postaja prvič oglasila.

Prav gotovo je v teh letih s svojimi oddajami mnogo prispevala k boljšemu informiranju v slovenjgraški občini. Vendar pa je razvoj družbenih odnosov prinesel nove zahteve — med drugim tudi na področju obveščanja. Srednji val, preko katerega so potekale oddaje lokalne postaje, je postal mnogo prešibak, še posebej, če imamo v mislih prostor koroške krajine. Nekaj časa so potekali dogovori med tremi občinami; Dravograd, Ravne na Koroškem in Slovenj Gradec, ki naj bi združile sredstva, usposobile tehnično lokalno postajo Slovenj Gradec in ji tako povečale slišnost, da bi lahko pripravljala regijski program.

Ti načrti so bili uresničeni v lanskem letu v mesecu februarju, ko je bil na Plešivcu postavljen pretvornik na frekvenci 97,2 megaherca, ki je dovolj močan, da pokriva celotno področje regije in še dobršen del Slovenije in avstrijske Koroške. Tako pripravljajo novinarji radia Slovenj Gradec, ki se bo v kratkem preimenoval v »Koroški radio« regijske programe, seveda ob pridnem sodelovanju zunanjih sodelavcev. Pri tem težijo k tem, da bi bile enakomerno zastopane v programih vse tri občine.

Po odzivu poslušalcev na naše programe si upamo trditi, da je večina poslušalcev zadovoljna z njihovo vsebino in kvaliteto. Res, da se to sliši nekoliko neskromno, pa vendar lahko trdimo, da je odzivnost eno izmed meril, s katerimi se da ugotavljati odnos poslušalcev do vsebine in kvalitete programov. Morda je prav, če za bralce Viharnika zapišemo še čase in dneve radia, imenujmo ga že »Koroški radio«. Oddaje so na sporedu štirikrat v tednu in sicer: v torkih od 15.30 do 17 ure so na sporedu oddaje, ki obravnavajo predvsem mladinsko problema-

tiko; v četrkih ob istem času so oddaje namenjene predvsem gospodarski problematiki; od 16.30 dalje pa so na sporedu čestitke in pozdravi naših poslušalcev. V sobotah se čas oddaj menja. Z oddajami pričenjamo ob 8. uri dopoldan, zaključene pa so ob 10. uri. Nedeljske oddaje, ki so verjetno najbolj poslušane, se začnejo ob 10. uri. Ob 11.30 se izključimo in prepuštimo pretvornik radiu Velenje. Ponovno pa se oglasimo ob 12.30, ko so na vrsti čestitke in pozdravi, ki trajajo vse tja do 14.45.

Ob tem, tudi v naslovu smo zapisali, da imamo večje načrte, si delavci »Koroškega radia« želijo predvsem, da bi lahko prešli na dnevno pripravljane oddaje, kar pa je povezano z določenimi problemi, tako kadrovskimi, kakor tehničnimi. Tu gre nazsežadnje tudi za vprašanje solastništva repetitorja — pretvornika na Plešivcu, ki si ga delimo z radiom Velenjem. Marsikateri poslušalec je bil morda razočaran zaradi tega, ker mu nismo mogli sprejeti čestitke za nedeljske postaje. Žal smo tu brez moči. Gre pač po pravilu — kdor prvi pride, prvi melje. Število čestitk, ki jih lahko sprejmemo in tudi oddamo, je zaradi že omenjenega solastništva omejeno na največ 19 voščil. Ker so nedeljske čestitke številčno omejene, smo se odločili, da je treba uvesti to rubriko tudi v oddaje med tednom. Zato smo izbrali četrte, kjer za nami ni radia Velenje in lahko sprejemamo neomejeno število voščil.

Sicer pa teh razmišljanj o težavah in tudi željah ter načrtih radijske postaje ne kaže preveč vleči. Morda je napisanega že preveč. Zaključili bi z željo: bralce Viharnika in naše poslušalce vabimo k sodelovanju. Sporočajte nam zanimivosti iz vaših krajev. Če bodo zanimive, jih bomo radi uvrstili v naš program.

Lep pozdrav!

MITJA SCHÖNDORFER

Odlomek iz življenja v prvi svetovni vojni od 1914-1918

V Šentjanžu nad Vuzenico živi kmet Brieman Franc, kooperant temeljne organizacije Obrat za kooperacijo Radlje.

Kljub temu, da je prestopil že osemdeseta leta življenja, je še vedno poln energije in moči. Redno spremlja vse dogodke v svetu, predvsem pa se zanima za poslovanje naše delovne organizacije. To se pri njem odraža med drugim tudi na sejah (zborih kmetovalcev), kjer vedno aktivno sodeluje v razpravah in s treznimi in naprednimi idejami veliko prispeva k boljšemu reševanju problemov.

Del njegovega življenja sestavljata tudi obdobji prve in druge svetovne vojne. Med svojimi osebnimi stvarmi še vedno hrani koledar, ki ga je dobil za božično darilo leta 1916. V ta koledar je beležil dogodke in svoje doživljanje tistega časa, izmed katerih vam objavljamo odlomek iz njegovega zapisa v prvi svetovni vojni in pesem Vojaško življenje.

25. maja 1915 se je pričela vojna z Italijo. Moje prve vojne preizkušnje sem prestal na Doberdolu. Še se spominjam, kako so regljale železne žabe, izstrelki topov pa so tulili smrtonosne pesmi kot volkovi na jato ovac.

Na Doberdolu sem preživel tudi najtežje dneve vojne. Te

dogodke opeva tudi slovenska ljudska pesem. Že en sam verz »Doberdob, slovenskih fantov grob« nam pove vse.

Tam sem bil tudi ranjen. 3. 8. 1915 so me zadeli drobci granate in mi osneli komolec desne roke. Zato sem moral za tri mesece v bolnico. Med tem časom, ko sem bil v bolnici, se

je edinica premaknila z Doberdola na Tirolsko fronto. Ko sem ozdravel, sem se ponovno vključil v svojo edinico. Večkrat smo menjali položaje, leta 1916 pa smo se za dalj časa ustavili v dolini Bredazo. Zasedli smo hribovje nad Bredazo in tam ostali 17 mesecev. Hrib Kolbrikon je

bil najbolj zanimiva tarča za Italijane. Stalno so ga obstreljevali in ga nam na vsak način hoteli iztrgati iz rok.

Na Kolbrikonu nas je bilo več iz koroških krajev. Uršnik Luka iz Pameč je bil ranjen prav v borbah na Kolbrikonu in je zato sedaj invalid. Tam je padel Ivan Vrbač, po domače Sorbnjak, iz Pameč. Pokopali smo ga na pokopališču v Bredazi. Spominjam se tudi še danes živečega Kremljaka (Karla) Dragota, po domače Trpotoka, iz kraja Anton na Pohorju.

V času borb na Kolbrikonu smo si uredili bivališča v razpokah v kamenju. Na zimo leta 1916 in 1917 so Italijani začeli vrtati hrib Kolbrikon. Vedeli smo, da ga nameravajo minirati. 8. aprila 1917 je v eksploziji izgubilo življenje 16 borcev. Kljub temu Italijanom ni uspelo zavzeti tega hriba. Pozneje so ga zasedli Avstrijci.

Franc Brieman

Življenje v vojski

1
Namenil sem se pesem pisat,
za spomin na stare dni,
življenje svoje vam narisat,
kako v vojski se godi.

2
Kot puščavniki živimo,
v črnih luknjah pod zemljo
in na golih tleh ležimo,
zadovoljno in sladko.

3
Črna res je naša soba,
s sajami je zmalana
in na tleh tudi nič ni poda,
okna tud' nobenega.

4
Vsak ima pač delo svoje,
eden kuri, drugi spi,
tretji piše, četrti poje,
peti išče si uši.

5
Briti noče se nobeden,
lasi striči malokdaj,
umiye enkrat se na teden,
uši pobije pa je fraj.

6
Tudi si povemo včasih
kakšno lušno od deklet,
ker gotovo vsak ima eno,
al' vsaj imel jo je popred.

7
Oženjeni se pa drugače
med seboj pogovarjajo,
razmere svoje si domače,
eden drugim pravijo.

8
Prvi pravi, kaj mi mari
imetje celo zdaj doma,
naj si žena gospodari,
kakorkoli ve in zna.

9
Drugi pravi, moja baba
ni za druga ko za ubit,
ona ima zdaj druge rada,
mene hoče zapustit.

10
Še ta tretji se oglasi,
tudi moja me golfa,
doma se z Rusi kratkočasi,
mene pa za norca ima.

11
Tako nam kmalu dan poteče,
ker imamo vedno kakšen špas,
kar kateri zmislji, vse to reče,
samo, da je krajši čas.

12
Od nedelje do nedelje,
vsak dan isto se godi,
edino to so naše želje,
da menaža se dobi.

13
Ko se poldan približuje
in menaža se deli,
spet se vsakdo pridružuje,
nad menažo se jezi.

14
Juha čista kakor voda,
sedem rezancev na dnu,
vsaki dan enaka moda,
od zabele ni sledu.

15
Kar na enkrat vse pojemo,
kruh, menažo, vse kar je,
čez en čas pa že ne vemo
al smo jedli kaj al ne..

16
Če je praznik al nedelja,
mi ne vemo nič za to
ni nam znano od veselja,
ki ga drugi uživajo.

17
Leta nam minevajo
v tem samotnem kraju,
puške so nam ljubice
za prazno očetnjavo.

18
Zopet bodo se vrnil
mirni časi spet nazaj,
mi eden drugega zapustili,
se vrnil v svoj rojstni kraj.

19
Sami smo kakor menihi
zavrženi od vseh ljudi,
prebivamo v samotnih krajih,
prav od vseh pozabljeni.

20
Dekleta niso pozabila
nas slovenskih fantov še,
ki tolk solza so prelila
ker ostala so sama.

Čelj si bomo dočakali ???

Bricman Franc

Najlepše darilo za dan žena

Prvi dnevi v mesecu so bili topli kot pomladi. Po sončnih legah je sneg že skopnel in v vrtovih smo nekatere gospodinje že sejale zelenjavo.

Tudi ta dan se je na vzhodu sprehajala zlatorumena zarja in obetal se je spet lep dan.

Mož se je odpravljal v mesto po opravkih. Naročila sem mu, naj stopi še v bolnico povprašat, kako je z zdravjem najine 17 mesečne punčke, ki se je tam že štirinajst dni zdravila zaradi prehlada. Vrnil se je že pred poldnem in vesel povedal, da je že živahna in da lahko grem ponjo.

Prezeta od sreče sem hitro pripravila kosilo in postorila, kar je bilo treba, nato sem vzela obleko za malo in odhitela v bolnišnico. Oddala sem obleko sestri, sama pa sem sedla v čakalnici na klop in čakala, da mi prinese hčerko. Ko sem tako sedela, se mi je živo obudil spomin na dni, ko sem pred petimi leti ravno tako sedela tu tolikokrat in čakala na informacije o stanju na smrt bolne trimesečne punčke Irencice. Spomnila sem se, kako sem pritekla z njo v ordinacijo in jo položila na mizo. Zdravnice ni bilo, hčerko pa je že oblila smrtna modrina okrog ust. Kričnila sem: »Saj bo umrla«. Pritekla je sestra in jo rešila smrti za sedem mesecev s tem, ko ji je priključila aparat za dodajanje kisika. Vsa omotična od

strahu sem odtavala proti domu. Naslednji dan sem šla vprašat, kako je z njo. Bolj ko sem se bližala bolnici, bolj so se mi tresle noge. Najbolj sem se bala tega, da bodo rekli: »Umrta je«. Tistih nekaj minut, ko sem čakala na informacijo o njenem stanju, so se mi zdele ure. Prišla je zdravnica in dejala, da ima hčerka visoko temperaturo in prirojeno srčno napako, ki se ne da ozdraviti. Takrat sem izpila prvo čašo grenkega pelina v življenju. Vedela sem, da ga bom morala še večkrat okusiti. Kaj sem hotela, morala sem se vdati v usodo. Zavedala sem se, da nisem edina, ki nosi tako bolečino v srcu. Pomislila sem na matere, ki izgubijo svoje edince in na matere v vojni, ki jim je okupator trgal otroke iz naročij in jih moril pred njihovimi očmi.

Iz razmišljanja me je predrnila sestra, ki mi je prinesla hčerko. Hitro sem vstala in ji stopila naproti. Bernardka sem jo poklicala. Prepoznala me je, se mi glasno nasmejala in me nežno pobožala po obrazu. Ta dogodek sem vzela kot plačilo za vse hudo. Stisnila sem malo k sebi in odšla iz bolnišnice z željo, da bi mi je nikoli več ne bilo treba pustiti tam.

Ko sem stopala po trgu s hčerko v naročju, se mi je zdelo vse praznično, svečano. Srečevala sem žene z veselimi

obrazi, z darili in rdečimi nageljni v rokah. Tudi otroke sem srečevala. Nosili so šopke nageljnov za mamice in učiteljice. Sele takrat sem se spomnila, da je praznik, Dan žena.

Vedela sem, da meni ne bo nihče poklonil nageljna. Nisem bila razočarana zato, saj sem v naročju nosila najlepše darilo, zdravo hčerko.
Mihaela Lenart



SMUČARSKI TEČAJ NA PUNGARTU

IO ZSMS LESNE je tudi letos organiziral smučarski tečaj na Pungartu. Tečaja se je udeležilo 40 tečajnikov. Kljub temu, da nam vreme ni bilo najbolj naklonjeno, smo dosegli svoj cilj, saj je imel tečaj predvsem rekreativni značaj.

Verjetno se premalo zavedamo, da postaja rekreacija iz dneva v dan vse bolj pomemben regulator med pridobljeno in oddano energijo, da zmanjšuje monotonijo, nastalo zaradi vedno enakih gibov in reakcije na delovnem mestu, da s tem neposredno vpliva na delovne sposobnosti in produktivnost in če dodamo še delavčevo osebno zadovoljstvo in širše družbene interese, potem lahko vidimo pomen in pravo vrednost rekreacije v delovnih kolektivih.

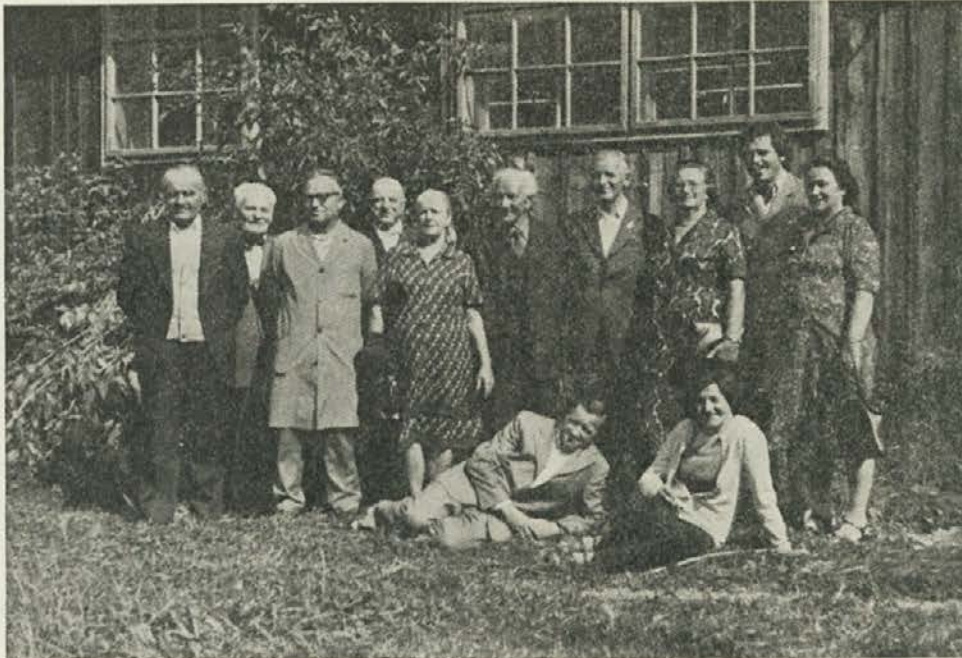
Zaradi vseh pozitivnih činiteljev je nujno potrebno, da bo rekreacija tudi v naši delovni organizaciji zaživela na vseh področjih rekreiranja. Zavedati pa se moramo, da bo rekreacija zaživela le takrat, kadar bomo z zanimanjem in udeležbo na vseh prireditvah, ki so organizirane, dokazali, da si rekreacije res tudi želimo.

Zdravko Korošec

ZAHVALA

Ob izgubi moža in očeta se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali in nam dajali oporo v najtežjih trenutkih.

Veržunovi



Pred edinim proizvodnim prostorom, ki še obratuje v baraki — priprava furnirja

NAŠI UPOKOJENCI OB OGLEDU TOZD TP PAMEČE

IO sindikata Tovarne pohištva Pameče je v svoj program dela vključil nalogo, da v jubilejnim letu, to je 30 let LESNE Slovenj Gradec, povabi na ogled naše temeljne organizacije vse naše upokojence. Vsi vabljeni so se vabilu odzvali. Bili so zelo zadovoljni z razvojem tovarne, saj je bilo med njimi precej takih, ki so šli v pokoj že takrat, ko je še obratovala žaga in je bil razvoj panelnih plošč še le na začetku.

Razvoj naše temeljne organizacije je šel zelo hitro pot, od nekdanje zabojarne in izdelave panelnih plošč smo prišli do visoko finaliziranih izdelkov, to je suhomontažnih furniranih podbojev, stenskih in stropnih oblog, rolo omaric in pohištvenih elementov, katere izdelujemo iz ivernih plošč in jih oplemenitimo s furnirjem. Izboljšali so se tudi delovni pogoji.

Upokojenci so si ogledali tudi začetno fazo novih proizvodnih prostorov, mi pa smo si zadali nalogo, da jih bomo ob otvoritvi novih proizvodnih prostorov zopet povabili.

IO sindikata
TOZD TP PAMEČE

Trnci v spomin

1.
Komaj začela si živeti,
pa si že morala umreti.
Srce je tvoje bolno bilo,
zato je kmalu ugasnilo.

2.
Bila si kakor sončni žarek,
ki izza gore posije,
a kmalu žarke zlate
teman oblak prekrije.

3.
Oblakov temno sivih
vsak naj se boji,
ob bolnem otroku
srce materino ječi.

4.
Bolezen neozdravljiva,
hujša je kot smrt,
ko v obupu čakaš,
kdaj otrok bo strl.

5.
Ko pa nastopi smrt
otrok zapre oči,
mirno trupelce počiva
in več ne trpi.

6.
Bolečina grenka
ščasoma pozabi se,
a spomin na njo
več nikoli ne umre.

Mihaela Lenart



Upokojenci TP Pameče

Zaključek leta 1978

Z veseljem sem sprejel vabilo in čestitko in mislim, da so bili vabila vesli tudi ostali upokojenci temeljne organizacije združenega dela Žage Mušenik, da se udeležimo proslave ob zaključku leta skupaj z ostalimi aktivnimi delavci v hotelu PLANINKA v Črni.

Tam smo bili seznanjeni z delom in rezultati dela v

letu 1978. Zvedeli smo tudi o načrtu dela za leto 1979 in o rekonstrukciji žage.

Po končanem govoru so nas lepo pogostili. Zelo dobro smo se počutili med delavci žage.

Veseli smo, ker nismo pozabljeni, saj so nam to pokazali s povabilom na proslavo. Vemo, da se kolektiv Žage zaveda, da smo tudi mi, upokojenci, vlagali svoje delo in trud v napredek

temeljne organizacije združenega dela, zato se delavcem žage iskreno zahvaljujem in jim želim mnogo uspehov pri novi izgradnji Žage Mušenik in, da bi z lahkoto premagali vse težave.

Zahvaljujem se tudi delovni organizaciji LESNA za glasilo VIHARNIK, ki ga prejmem po pošti in ga z veseljem prebiram.

Slavko Florin

Vojaški rok in pokojninska doba

Nikola Ljubičić o ideji, da bi služenje vojaškega roka šteli v pokojninsko dobo:

»Menim, da je čas, da tudi to vprašanje pri nas pozitivno rešimo. Do zdaj ni bilo rešeno zgolj iz finančnih razlogov. Toda glede na družbeni pomen tega problema prevladuje mnenje, da je treba najti neke možnosti.

Po obsegu dela, odgovornosti, psihičnih in fizičnih naporov se lahko služenje vojaškega roka izenači z delovnim razmerjem občanov.

Pomeni torej, da je tudi to delo in zato ga je treba tako tudi vrednotiti. S tem bi bili tisti, ki služijo vojaški rok, v enakem pravnem položaju s tistimi, ki iz kakršnih koli razlogov niso bili vojaki.«

Iz priloge
Delavske enotnosti
št. 1, 1979



V času od 13. do 25. novembra 1978 smo v Slovenj Gradcu organizirali tečaj za žičničarje turističnih žičnic. Tečaj je potekal pod vodstvom izobraževalnega centra Lesne Slovenj Gradec. Udeležilo se ga je 32 kandidatov. Na tečaju so dobili potrebno znanje za varno obratovanje smučarskih vlečnic in seznanjeni so bili s predpisi o redu na smučiščih.

A. Klemenšek

ODMEVI NA JUBILEJNO ŠTEVILKO VIHARNIKA

Ob izidu št. 10, 11 Viharnika je uredniški odbor prejel več čestitk in pohval za vsebinsko in oblikovno urejeno jubilejno izdajo Viharnika, izmed katerih vam eno objavljamo.

Ena naših bivših sodelavk, sedaj upokojenka tov. PUNCERJEVA iz Slovenj Gradca, nam je poslala čestitko z naslednjo vsebino:

Čutim potrebo, da izrazim vso pohvalo in čestitam vsem, ki so sodelovali pri tej lepi jubilejni izdaji VIHARNIKA. Posebno všeč so mi bile fotografije, ki so v meni zopet vzbudile spomine na pretekle čase in dobre stare znance.

Uredništvo

Glasililo VIHARNIK izdaja organizacija združenega dela LESNA Slovenj Gradec, gozdarstvo in lesna industrija, n. sol. o.

Ureja uredniški odbor:

Vida Vrbnjak, Jože Filej, Tone Modic, Ludvik Kotnik, Jože Gosak, Marija Krautberger, Oto Cegovnik, Hedvika Janše, Jurij Sumečnik, Andrej Sertel, Marjan Cuješ, Maks Nabernik.

Glavni urednik: Andrej Sertel — Odgovorna urednica: Ida Robnik — Lektorica: Majda Klemenšek — Tehnični urednik: Bruno Znidaršič — Naklada: 5000 izvodov.

Klišeji in tisk: CGP Mariborski tisk, TOZD Tiskarna, Tržaška cesta 14, 62000 Maribor, 1979.

POPRAVEK

V VIHARNIKU št. 1/1979 sem na četrti strani pod naslovom Zbor osnovne organizacije sindikata TOZD Zage Mušenik v drugem odstavku napisala, da je bila žrtev okupatorjevega divjanja tudi mušeniška žaga s tem, ko je bila leta 1944 požgana. Tovariš Ivan Goličnik iz Črne na Koroškem me je opozoril, da ta informacija ni točna in tako le opisal dogodek iz tistih časov:

Na Žagi Mušenik so vse do maja 1944 sorazmerno v miru razžagovali hlode za grofa in za Nemce. V začetku meseca maja 1944 je naš prvi bataljon vzhodnokoroškega odreda to žago požgal z namenom, da bi preprečil Nemcem, da bi še naprej izkoriščali naš les. Takrat smo opravili še druge naloge od Črne do Zerjava. Pri teh akcijah sem bil zraven, saj sem bil politkomisar prve čete tega bataljona. Prvi bataljon sta takrat vodila spomeničarja komandant Dragotin in politkomisar Dolf. Prav takrat je bil v našem bataljonu tudi komandant Koroške grupe odredov, narodni heroj Gašper.

Naslednji dan smo se bojevali v Zgornjem Javorju s številnim nemškimi vojaštvom. Po celodnevni bojih smo se umaknili v Zarazbor. Nemci so imeli izgube. Tudi nekaj naših tovarišev je padlo.

Mušeniška ni bila prva in tudi ne zadnja akcija Koroških partizanov, ki je preprečila izkoriščanje gozdov in lesa okupatorju.

Tovarišu Goličniku se zahvaljujem za pojasnilo.

Ida Robnik

Les za domačo uporabo za gozdne posestnike na območju TOK — Gozdarstvo Slovenj Gradec

Gozdne posestnike na območju TOK Gozdarstva Slovenj Gradec obveščamo, da prijavijo potrebe za domačo uporabo lesa do 31. marca 1979 s potrebno dokumentacijo.

TOK GOZDARSTVO
SLOVENJ GRADEC

OBVESTILO

Ze iz dnevnega časopisja ste verjetno obveščeni, da se je na našem območju pojavila steklina. Da bi to nevarno bolezen čim bolj omejili, imajo lovci posebno nalogo pokončati vse pse in mačke, ki jih najdejo neprivezane oziroma, ki se klatijo po okolici.

Zaradi tega vas želimo opozoriti tudi v našem glasilu na to nevarnost s priporočilom, naj vsi lastniki psov in mačk le-te privežejo ali zaprejo v primerne prostore.

Več o znakih in posledicah te bolezni pa boste lahko prebrali v naslednji številki VIHARNIKA.

Ivo Rogina